

Заједничка изјава: НВО позивају државе чланице: Договарање о Уредби о инструментализацији биће коначни ударац Заједничком европском систему азила (ЗЕСА) у Европи

08. септембар 2022.

У децембру 2021. године, Европска комисија је представила предлог Уредбе о ситуацијама инструментализације у области миграција и азила. Предлог уводи механизам који омогућава државама чланицама да дерогирају своје обавезе које имају према законодавству ЕУ о азилу у ситуацијама „инструментализације“ миграција. Механизам је трајно доступан државама чланицама које се на њега могу позвати у различитим ситуацијама, што им у суштини омогућава да самовољно одступе од својих обавеза.

Разумемо да постоји широка подршка међу државама чланицама за предложену уредбу и да чешко председавање Саветом ЕУ има за циљ усвајање заједничког става до децембра. На тај начин, уредба би постала један од најбрже усвојених законоданих аката у вези са азилом у Савету. Предлог допушта државама да одступе од предложене Уредбе о процедурама азила из 2016. и измењеног предлога Уредбе о процедурама азила из 2020., предложеног преиначења Директиве о условима пријема из 2016. и предложеног преиначења предлога Директиве о повратку из 2018. године. Одступања су значајна и суштинска, значајно утичући на права људи који траже заштиту.

Доле потписане невладине организације оштро се супротстављају увођењу и примени концепта инструментализације и његове кодификације у законодавство ЕУ; такође, не прихватамо реформе права ЕУ базиране на омогућавању широко распстрорањног одступања од законодавства ЕУ из следећих разлога:

- **Несразмерно је:** Ограничавање основних права људи на које се предлог односи толико је опсежно да изазива сумњу у неопходност и пропорционалност мера. Оспоравамо аргумент да акције влада трећих земаља које користе људе, укључујући и оне који траже међународну заштиту, да дестабилизују ЕУ, треба да резултирају негативним утицајем на права тих људи, укључујући смањење стандарда за признање азила и отежавање да људи подносе захтев за међународну заштиту у Европи;
- **Контрапродуктивно је:** Одступања која су доступна на трајној основи ће поткопати ЗЕСА, а посебно његову комунитарну природу. Према упозорењу Суда правде ЕУ у вези злоупотребе члана 78(3), реформе стварају ризик од

арбитрарности држава чланица њиховом применом различитих стандарда и самовољним прихватањем и одбацивањем ЗЕСА. Неусаглашеност са стандардима ЕУ већ је у порасту и државе чланице ће користити „инструментализацију“ да оправдају непримену правила;

- **Непотребно је:** тренутни правни оквир већ пружа флексибилност државама чланицама да се баве различитим догађајима на њиховим границама, укључујући дозвољавање дерогација, иако су строго ограничене Уговорима и јуриспруденцијом. У одређеним околностима, државе чланице могу одредити где треба поднети захтев за азил, продужити рок за подношење захтева за азил и поставити ниже стандарде за материјалне услове пријема;
- **Погрешно је:** земље често манипулишу расељеним људима. То се дешавало кроз историју и наставља се, тако погађајући поједине државе чланице, ЕУ и многе друге земље широм света. Не постоји логичан разлог зашто би манипулација људима захтевала другачији режим азила. Акције влада трећих земаља са циљем дестабилизације ЕУ треба да буду суочене са мерама усмереним на владе тих трећих земаља, а не на људе који траже заштиту, који су и сами жртве таквих акција;
- **Неправедно је** (према подносиоцима захтева и неким државама чланицама): Значајне разлике у погледу законских обавеза у области азила за последицу имају различит третман људи који траже заштиту на основу начина њиховог доласка. То такође резултира повећањем одговорности за државе чланице које поштују закон. Систем у којем неке државе чланице често дерогирају – и стога примењују ниже стандарде – тврдећи да се суочавају са инструментализацијом, вероватно ће утицати на државе чланице које настављају да примењују више стандарде, јер недостатак поштовања стандарда ЕУ и међународног права ствара “пуш” фактор.

Поред тога, постоји ризик да ће ове реформе поткопати поштовање права ЕУ у целини. Увођење модела заснованог на дозвољавању самовољних дерогација у широком спектру околности (већина ситуација на границама ЕУ) може представљати преседан, посебно када се владавина права суочава са изазовима широм Европе. Нема доказа да ће регулација дерогација подстаћи бољу примену или поштовање закона ЕУ о азилу уопште.

Коначно, правни оквир који омогућава земљама да смање стандарде за третман људи који траже азил и избеглица када је у питању инструментализација (веома честа појава) ће вероватно бити пресликан и другде у свету, чиме ће се подривати глобални систем заштите.

Државе чланице које су заинтересоване за унапређење ЗЕСА-а треба да се усредсреде на договор о реформама које подржавају ефикасно функционисање система азила и које штите права, повећавају поштовање и доприносе поверењу међу државама чланицама у овој конфликтној области политике. Споразум о предложеној Уредби о инструментализацији има супротан ефекат и укида азил у Европи, дозвољавајући државама чланицама да изаберу и одустану од ЗЕСА-а.

Потписнице (за листу свих потписница посетите веб страницу [ECRE](#)):

11.11.11

Accem

Action for Women Hellas

Amnesty International

Arsis - Association for the Social Support of Youth

AsyLex

AWO Bundesverband e.V.

Boat Refugee Foundation (Stichting Bootvluchteling)

Caritas Europa

Center for Research and Social Development IDEAS

Centre for Peace Studies

Changemakers Lab

Child Circle

Conselho Português para os Refugiados (Portuguese Refugee Council)

Convive Fundación Cepaim

Danish Refugee Council (DRC)

Diotima Centre for Gender Rights & Equality

DRC Greece

Dutch Council for Refugees

ECHO100PLUS

ECRE

Equal Legal Aid

Estonian Refugee Council

Europe Must Act

European Evangelical Alliance

European Lawyers in Lesvos (ELIL)

Fenix Humanitarian Legal Aid

Finnish Refugee Advice Centre

FOCSIV Italian federation christian organisations international volunteere service

France terre d'asile
Greek Council for Refugees (GCR)
Greek Forum of Migrants
Greek Forum of Refugees
HIAS Greece
Human Rights Watch
HumanRights360
I Have Rights
International Rescue Committee
Irida Women's Center
Irish Refugee Council
Jesuit Refugee Service Greece - JRS
JRS Europe
Kids in Need of Defense (KIND)
Legal Centre Lesvos
Lighthouse Relief
METAdrasi
Mobile Info Team
MSF
Network for Children's Rights
Northern Lights Aid
Norwegian Refugee Council
OPU - Organizace pro pomoc uprchlikum
Oxfam
PIC - Legal Center for the Protection of Human Rights and the Environment
Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants (PICUM)
Plattform Asyl - FÜR MENSCHEN RECHTE
PRO ASYL
Red Acoge
Refugee Legal Support (RLS)
Refugee Support Aegean (RSA)
Refugees International
SAFE PASSAGE INTERNATIONAL AMKE
Save the Children
Second Tree
Spanish Commission for Refugees (CEAR)
Still I Rise
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Association for Legal Intervention)

Swedish Refugee Law Center

Symbiosis-School of Political Studies in Greece, Council of Europe Network

The Border Violence Monitoring Network

The Swedish Network of Refugee Support Groups (FARR)

Transgender Europe

Vluchtelingenwerk Vlaanderen

Yoga and Sport With Refugees